

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησεως 46 / 1994

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίαση . 28.1.1994

✓ Σύνθεση

Πρόεδρος: Λεωνίδας Παπίδας .

Αντιπρόεδρος: Στ.Αργυρόπουλος, Δ.Διαμαντόπουλος

Νομικοί Σύμβουλοι: Μ.Βεκρής, Ε.Κουρουγένης, Π.Κυριαζής, Δ.Παπαπετρό-
πουλος, Α.Κομισόπουλος, Κ.Παπακώστας, Δ.Ράπτης, Π.Καμαρινέας,
Β.Κολοβός, Ρ.Αντωνικόπουλος, Γ.Παπασωτηρίου, Ν.Πούλος, Α.Σοφός,
Χ.Παπαχρίστου, Θ.Αμπλιανίτης, Χ.Φραγκούλης, Ν.Γεράσιμος, Δ.Γρι-
μάνης, Κ.Ντούσης, Χ.Τσεκούρας, Γ.Πουλάκος, Σ.Σκουτέρης, Π.Κισ-
σούδης, Δ.Λάκκας, Η.Παπαδόπουλος, Α.Τζεφεράκος, Κ.Μπακάλης
Θ.Ρεντζεπέρης .

Πάρεδροι (γνώμες δίχως ψήφο): Β.Ασημακόπουλος, Σ.Παπαγεωργα-
κόπουλος.

Εισηγητής: Παν.Καμαρινέας, Νομικός Σύμβουλος

Αριθμ. Ερωτήματος: Φ 9/ΑΣ 1763/23.7.1993 Υπουργείου Εξωτερικών,
Δ2 Δ/νσεως Εκκλησιαστικών Υποθέσεων.

Περίληψη Ερωτήματος:

Ζητείται γνώμη για την έκταση εφαρμογής των νόμων
και διοικητικών πράξεων της Ελληνικής Πολιτείας, σχετικώς προς
τη διακίνηση και εγκατάσταση αλλοδαπών, ορθοδόξων λαϊκών
και κληρικών στο Άγιο Όρος, τη δυνατότητα ελέγχου υπο της Πολι-
τείας των επιδιωκόμενων σκοπών της προσελεύσεως, ιδία ενό-
ψει επιδιώξεως θρησκευτικών λαθρομεταναστεύσεων, δημιουργίας
θρησκευτικών φυλετικών ομάδων, δυναμένων να υποκρύπτουν πολι-
τικές παραμέτρους στον ευαίσθητο αυτό χώρο, και τα μέτρα που
δύνανται να λαμβάνονται σχετικώς, μετ' αναφοράς των διατάξεων
στις οποίες στηρίζονται.

Επί του ως άνω ερωτήματος η Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους εγνωμοδότησε ομοφώνως ως ακολούθως:

1. Το καθεστώς του Αγίου Όρους διέπεται από το άρθρο 105 του ισχύοντος Συντάγματος, κατά συνέχεια ομοίων ρυθμίσεων προγενεστέρων Συνταγμάτων. Ειδικότερα βάσει των άρθρων 106 έως και 109 του Συντάγματος 1926 (109-112 του Συντάγματος 1927), εκδόθηκε το Ν.Δ. της 10/16-9-1926 (ΦΕΚ Α' 309), δια του οποίου κυρώθηκε ο προεαρηγμένος σε αυτό Καταστατικός Χάρτης Αγίου Όρους Αθω, που ψηφίστηκε στις 10-5-1924 από την Εκτακτη Διπλή Σύναξη των αντιπροσώπων των Ιερών Μονών αυτού και εγκρίθηκε από το Οικ. Πατριαρχείο, ισχύει δε εφόσον δεν αντίκειται στις διατάξεις του Ν.Δ/τος αυτού. Η ισχύουσα συνταγματική ρύθμιση, που επαναλαμβάνει κατά βάση την εισηγμένη ρύθμιση των Συνταγμάτων 1926 και 1927 έχει ως ακολούθως: "(1) Η χερσόνησος του Αθω από της Μεγάλης Βίγλας και εξής, αποτελούσα την περιοχήν του Αγίου Όρους, είναι κατά το αρχαίον τούτου προνομιακόν καθεστώς αυτοδιοίκητον τμήμα του Ελληνικού Κράτους, του οποίου η κυριαρχία παραμένει άθικτος επ' αυτού. Εξ απόψεως πνευματικής το Άγιον Όρος διατελεί υπό την άμεσον δικαιοδοσίαν του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Όλοι οι μονάζοντες εις αυτό αποκτούν, άνευ άλλης διατυπώσεως, την ελληνικήν ιθαγένειαν, άμα τη προσλήψει αυτών ως δοκίμων ή μοναχών.

(2) Το Άγιον Όρος διοικείται, κατά το καθεστώς αυτού, υπό των εϊκοσιν Ιερών Μονών του, μεταξύ των οποίων είναι κατανεμημένη ολόκληρος η χερσόνησος του Αθω, το έδαφος της οποίας είναι αναπαλλοτρίωτον.

Η διοίκησης αυτού ασκείται δι' αντιπροσώπων των Ιερών Μονών, αποτελούντων την Ιεράν Κοινότητα. Ουδεμία απολύτως επιτρέπεται μεταβολή του διοικητικού συστήματος ή του αριθμού των Μονών του Αγίου Όρους, ουδέ της ιεραρχικής τάξεως και της θέσεως αυτών προς τα υποτελή των εξαρτήματα. Απαγορεύεται η εν αυτό εγκαταβίωσις ετεροδόξων ή σχισματικών.

(3) Ο λεπτομερής καθορισμός των αγιορειτικών καθεστώτων και του τρόπου της λειτουργίας αυτών γίνεται διὰ του Καταστατικού Χάρτου του Αγίου Όρους , τον οποίο , συμπράττοντος του αντιπροσώπου του Κράτους , συντάσσουν και ψηφίζουν αι είκοσι Ιεραί Μοναί , επικυρώνουν δε το Οικουμενικόν Πατριαρχείον και Βουλή των Ελλήνων

(4) Η ακριβής τήρησις των αγιορειτικών καθεστώτων τελεί , ως προς μεν το πνευματικόν μέρος, υπό την ανωτάτην εποπτείαν του Οικουμενικού Πατριαρχείου , ως προς δε το διοικητικόν , υπό την εποπτείαν του Κράτους, εις το οποίον ανήκει αποκλειστικώς και η διαφύλαξις της δημοσίας τάξεως και ασφαλείας .

(5) Αι ανωτέρω εξουσίαι του Κράτους ασκούνται διὰ διοικητού , του οποίου τα δικαιώματα και καθήκοντα καθορίζονται διὰ νόμου.

(6) Διὰ νόμου επίσης καθορίζονται η υπό των μοναστηριακών αρχών και της Ιεράς Κοινότητος ασκουμένη δικαστική εξουσία, ως και τα τελωνειακά και φορολογικά πλεονεκτήματα του Αγίου Όρους" .

2. Με τις διατάξεις αυτές καθιερούνται μεν το αυτοδιοίκητο του Αγ.Όρους, του οποίου η Διοίκηση ασκείται δι' αντιπροσώπων των Ιερών Μονών, ενώ όμως ρητώς ορίζεται ότι η χερσονήσος του Αθω αποτελεί αυτοδιοίκητο "τ μ ή μ α" του Ελληνικού Κράτους, του οποίου η κυριαρχία παραμένει άθικτος επ' αυτού και στο οποίο αποκλειστικώς ανήκει η διαφύλαξις της δημοσίας τάξεως και ασφαλείας. Από της περιελεύσεως της Χερσονήσου Αθω στην κυριαρχία του Ελληνικού Κράτους (πρβλ. σχετικώς Κ.Οικονομίδης: LE MONT ATHOS ET LE DROIT INTERNATIONAL και εκεί μνημονευομένη διαιτ. απόφαση 31.7.1934 των ουδετέρων μελών της Μικτής Επιτροπής ανταλλαγής πληθυσμού σε σχέση με την Ελληνική κυριαρχία στο Άγιο Όρος σε: Θέματα Διεθνούς Δικαίου και Ελλ. Εξωτερικής Πολιτικής, Αθήναι-Κομοτηνή 1993), η Ελληνική Πολιτεία, εκ λόγων παράδοσεως, ανεγνώρισε ελευθέρως και άνευ υποχρεώσεώς της εν τη ασκήσει της κυριαρχίας της το από της Βυζαντινής παραδόσεως καθιδρυθέν αγιορειτικό καθεστώς, το οποίο ισχύει κατά την έκταση που αναγνωρίστηκε από την Πολιτεία. (Ιδείτε Ν.Αντωνοπούλου: Η Συνταγματική Προστασία του Αγιορειτικού Καθεστώτος, Αθήναι 1958, σελ.177 επομ. πρβλ. και Π.Παναγιωτάκου: Σύστημα Εκκλησιαστικού Δικαίου, τ.4ος, σελ.457). Όργανο για την άσκηση της κυριαρχίας του Κράτους στο

Αγιο Όρος, ορίζεται υπό του Συντάγματος, Διοικητής στον οποίο ανήκει η μέριμνα της διαφυλάξεως της δημοσίας τάξεως και ασφαλείας στο Τμήμα αυτό του Ελληνικού Κράτους, αλλά και η ακριβής, ως επιτάσσει το Σύνταγμα, κατά το διοικητικό μέρος, τήρηση των αγιορειτικών καθεστώτων (βλ.Εισηγ.Σ.Σουλιώτη σε αποφ. 1093/1936 Ολ.ΣτΕ, θέμις ΜΗ σελ. 67 και ΑΠ 1199/1989 Ελλ.Δικ. 32 σελ. 531, ΑΠ 1290/1988 ΕΕΝ 57, σελ. 508). Εξάλλου η πνευματική εποπτεία τηρήσεως των αγιορειτικών καθεστώτων ανατίθεται στο Οικ.Πατριαρχείο.

Στα ως άνω συνταγματικά πλαίσια κινείται και το προαναφερθέν, κυρωτικό του Καταστατικού Χάρτη, νομοθετικό διάταγμα που αναφέρεται στα αρθρ. 3-5 στο διορισμό υπό του Υπουργού των Εξωτερικών Διοικητού και προσωπικού της Διοικήσεως αυτού, προβλέπει δε και κρατική αστυνομική δύναμη.

3. Η νομοθετική εξουσία, κατ'άρθρ. 43 του Καταστατικού Χάρτου, ανήκει, πέραν του πολιτειακού Νομοθέτου (άρθρ. 109 του Συντάγματος) και στην Εκτακτο Δισενιαυσία Ιερά Σύναξη εκπροσώπων των Ιερών Μονών του Αγ.Όρους, συνίσταται δε η εξουσία αυτή, κατ'άρθρ. 6 του εν λόγω κυρωτικού Ν.Δ/τος, στην ψήφιση κανονιστικών διατάξεων, μη αντικειμένων στον Καταστατικό Χάρτη, που χρήζουν επικυρώσεως από τον Υπουργό Εξωτερικών, πλην των καθαρώς πνευματικής φύσεως, που χρήζουν εγκρίσεως του Οικουμενικού Πατριάρχου.

4. Ο Καταστατικός Χάρτης δεν περιλαμβάνει λεπτομερείς διατάξεις για προσκυνηματικές επισκέψεις και εγκαταβιώσεις, που αποτελούν θέμα του παρόντος ερωτήματος, αλλ'ορίζει απλώς στο αρθρ. 176, ότι: "Πας εισερχόμενος εν Αγίω Ορει, πλην των περιοίκων προσκυνητών οφείλει να εμφανισθεί τη Ιερά Επιστασία όπως λάβει την άδεια της επισκέψεως των Μονών και εξαρτημάτων καθόλου". Η Ιερά Επιστασία εδρεύει κατ'άρθρ. 33 του Καταστατικού Χάρτου στις Καρυές. Συμφώνως, επομένως προς την ανωτέρω διάταξη του Καταστατικού Χάρτου, τα διαμονητήρια πρέπει να εκδίδονται, διά μεταβάσεως των επισκεπτών στις Καρυές,

5

και έχουν ως αντικείμενο την παροχή αδείας επισκέψεως των Μονών.

5. Κατά το δεδομένο ιστορικό η Ελληνική Πολιτεία, σε συνεργασία με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και την Ιερά Κοινότητα είχε θεσπίσει προληπτικά μέτρα, τα οποία απέβλεπαν στον ποσοτικό και ποιοτικό έλεγχο των αλλοδαπών επισκεπτών, προς αποφυγή δυσαναλόγου αυξήσεως του αριθμού των στο Άγιο Όρος. Τα μέτρα αυτά ανανεώθηκαν κατά την κοινή Συνεδρίαση ΠΙΘ/1991 της Δισενιαυσίου Ιεράς Συνάξεως με την Πατριαρχική Εξarchία και εφαρμόζοντο, μέχρις ότου αμφισβητήθηκαν από την Ιερά Κοινότητα, συνίσταντο δε:

Σε άδεια του Πατριαρχείου για επισκέψεις και ιεραουργία των Ορθοδόξων Ιεραρχών και παντός αλλοδαπού ομοδόξου ρασοφόρου παντός βαθμού.

Σε άδεια της Κρατικής Υπηρεσίας για την επίσκεψη αλλοδαπών ομοδόξων για τετραήμερο, δυνάμενο να παρατείνεται δι'ολίγας ημέρας, υπ'ευθύνη των Ιερών Μονών, που θα παρακολουθούν και την αναχώρηση των επισκεπτών.

Σε παρακαλούθηση της εφαρμογής των μέτρων ελέγχου εισόδου και εξόδου των επισκεπτών από τις Κρατικές Αρχές στο Άγιο Όρος και σε εφοδιασμό των Αγιορειτών Πατέρων δι'Αγιορειτικών Ταυτοτήτων, παρουσιαζομένων κατά την έξοδο και είσοδο αυτών.

Ως προς τις εγκαταβιώσεις αλλοδαπών ομοδόξων και προσερχομένων στην Ορθοδοξία ετεροδόξων τα μέτρα συνίστανται:

Σε εκ των προτέρων παροχή ευλογίας και εγκρίσεως του Πατριάρχου για την εγκατάβιωση κληρικών και μοναχών των Ομοδόξων Εκκλησιών.

Σε είσοδο βάσει της ειθισμένης νομίμου διαδικασίας εισόδου λαϊκών αλλοδαπών, όσον αφορά αλλοδαπούς λαϊκούς ομοδόξους και ετεροδόξους προσερχομένους στην Ορθοδοξία, γνωστοποίηση υπό της Ιεράς Μονής στην Ιερά Κοινότητα της επιθυμίας να μονάσουν, ενημέρωση παρά της τελευταίας, της πολιτικής διοικήσεως προς εξασφάλιση αδείας παραμονής του υποψηφίου, καθώς επίσης και του Οικουμενικού Πατριαρχείου "δι'αυτό". Μετά το πέρας της δοκιμασίας και της κρίσεως του δοκίμου ως καταλλήλου προς κουράν, ενημέρωση του Οικουμενικού Πατριαρχείου και εν συνεχεία εγκαταβίωση κατά κανόνα σε Ιερά Μονή και όχι σε εξαρτήματα.

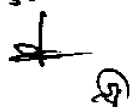
Τα ως άνω μέτρα έχουν εγκριθεί διά του υπ' αριθμ. 667 Πατριαρχικού Συγγελίου Αυγούστου του 1991.

6. Ήδη τα ζητήματα, λόγω των οποίων τίθενται τα παρόντα ερωτήματα, προήλθαν, κατά το δεδομένο ιστορικό:

(α) από κανονισμό που εκπονήθηκε μονομερώς χωρίς την σύμπραξη της Πολιτείας και του Οικουμενικού Πατριαρχείου από Ιεροκοινοτική Επιτροπή συσταθείσα με απόφαση της συνεδριάσεως ΡΚΔ/20.8.1992 της Εκτάκτου Διεσυναισίου Ιερής Συνάξεως και ρυθμίζει θέματα αναφερόμενα στο καθεστώς προσκυνηματικών επισκέψεων ημεδαπών και αλλοδαπών ομοδόξων και ετεροδόξων, εξομοιώνοντας, κατά το ερώτημα, όλους τους ομοδόξους προς τους ημεδαπούς.

(β) από έγγραφο της Ιερής Κοινότητας με αριθμ. Φ3/6/507/16.6.1993 προς το Αστ.Τμήμα Καρυών, διά του οποίου προτείνει την εφαρμογή μέτρων, ως προς την εγκατάβλωση ομοδόξων αλλοδαπών, καθ'ερμηνεία, διδομένη υπ' αυτής στα συμφωνηθέντα κατά την ειρημένη ΡΙΘ/1991 κοινή Συνεδρίαση της ως άνω Συνάξεως με την Εξουχία του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

7. Κατά την έκθεση της προαναφερθείσης Ιεροκοινοτικής Επιτροπής, που επιδιώκεται από την Ιερά Κοινότητα να λάβει Χαρακτήρα Κανονισμού, διέποντας τις προσκυνηματικές επισκέψεις και τις εγκαταβιώσεις - στηριζόμενη στην άποψη, ότι κατά τα αρχαία θέσμια του Αγίου Ορους, συμφώνως δε και προς το αρθρ. 176 του Καταστατικού Χάρτου, τον έλεγχο εισόδου και παραμονής στο Άγιο Όρος έχει η Ιερά Επιστολή, χωρίς να θίγεται και η ελευθερία εκάστης Ιερής Μονής να δέχεται, όποτε θελήσει, συγκεκριμένα πρόσωπα για φιλοξενία ή εργασία - προτείνεται να θεσπισθεί μέγιστος αριθμός ημερησίως εισερχομένων, δυνάμενος να αυξομειούται με αποφάσεις της Ιερής Κοινότητας, να ιδρυθεί δε προς τούτο γραφείο εξυπηρέτησεως επισκεπτών στη Θεσ/νική (που έχει ήδη τεθεί σε λειτουργία στην πράξη), στο οποίο θα δηλούται η επιθυμία εισόδου επισκεπτών προς καταχώρηση σε σχετικές ημερήσιες καταστάσεις.

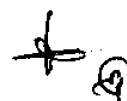

Οι λεπτομέρειες λειτουργίας του εν λόγω γραφείου αφορούν σε ρυθμιστικό έλεγχο της κινήσεως ημεδαπών και αλλοδαπών, ως επίσης και σε θέματα αναφερόμενα στη διαδικασία εκδόσεως διαμονητηρίων, στην Ουρανούπολη. Χαρακτηριστικό πάντως των ρυθμίσεων αυτών είναι, ότι ανατίθεται ο έλεγχος και η έγκριση εισόδου και διαμονής ημεδαπών και αλλοδαπών επισκεπτών αυτονόμως στα γραφεία αυτά και στην Ιερά Επιστοσία.

Ο προτεινόμενος κανονισμός προβλέπει εφοδιασμό με εξαμηνιαία διαμονητήρια ακόμα και των εργαζομένων στις Δημόσιες Υπηρεσίες του Αγ.Ορους ως επίσης και των κρατικών υπαλλήλων, που προσέρχονται για ολιγοήμερη υπηρεσία.

Στα προτεινόμενα μέτρα ουδέν διαλαμβάνεται όσον αφορά στον ισχύοντα κρατικό έλεγχο των εισερχομένων αλλοδαπών, ως επίσης και στα δικαιώματα του Πατριαρχείου προς έλεγχο των εγκαταβιώσεων ιερομένων και λαϊκών, και των επισκέψεων αλλοδαπών αρχιερέων ομοδόξων εκκλησιών και λοιπών ρασοφόρων αυτών.

8. Οι απόψεις εξάλλου της Ιεράς Κοινότητας σε σχέση με τη διαδικασία εγκαταβιώσεων, εμφανίζονται σαφέστερα στο ρηθέν έγγραφο Φ3/6/507/16.6.93 της Ιεράς Κοινότητας προς το Διοικητή Αστυνομικού Τμήματος Καρυών, διά του οποίου ερμηνεύεται το προαναφερθέν πρακτικό ΡΙΘ/4/17.6.91 κοινής συνεδριάσεως Πατριαρχικής Εξαρχίας και Εκτακτης Δισενιουσίας Ιεράς Συνάξεως ως έχουν την έννοια, ότι για μεν τις εγκαταβιώσεις κληρικών και μοναχών εξ'ομοδόξων εκκλησιών απαιτείται ευλογία του Οικουμενικού Πατριαρχείου ενώ για την πρόσληψη, ως δοκίμων, λαϊκών αλλοδαπών, απλώς ενημερώνεται το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η πολιτική Διοίκηση, η τελευταία προς χορήγηση αδείας προσωρινής παραμονής. Κατά συνέπεια προς τ'ανωτέρω τη θέση αυτή η Ιερά Κοινότητα στηρίζει στην άποψη, ότι η έγκριση του Πατριαρχείου για τους ξένους ομοδόξους ιερωμένους αφορά στη σχέση με τις ομόδοξες Εκκλησίες, τούτο όμως δεν ισχύει για τους λαϊκούς, διότι άλλως θα εχρειάζετο η έγκριση αυτή και για την εγκαταβίωση ημεδαπών λαϊκών. Η θέση αυτή της Ιεράς Κοινότητας

είναι νέα έναντι των αρχικώς υποστηριχθέντων παρ'αυτής
διά του υπ'αριθμ. 721/Κ/30.10.1977 εγγράφου της προς
τις Κ' Ιερές Μονές στο οποίο, ρητώς υπομνησέσεται ότι:
"κατά τα ανέκαθεν κρατούντα εν Αγίω Ορει, προκειμένου
οιοσδήποτε ορθόδοξος αλλοδαπός ή λαϊκός ή κληρικός επι-
θυμεί να εγκαταβιώση εν τω Ιερώ ημών Τόπω, ή να πραγμείνη
προσωρινώς διά μακρότερον χρονικό διάστημα, πλέον της
επιτρεπομένης συνήθους παραμονής, με σκοπόν να γνωρίσει τον
Μοναχισμόν, ή δι'οιανδήποτε έτέραν αιτίαν, ε π ι β ά λ-
λ ε τ α ι α π α ρ α ι τ ή τ ω ς, όπως υποβληθή υπό των
ενδιαφερομένων σχετική αίτησις προς την Αυτού Θειοτάτη
Παναγιότητα τον Οικουμενικόν Πατριάρχην, Οστις συμφώνως
τω ΚΧΑΟ είναι η Ανώτατη Πνευματική Αρχή του Αγίου Ορους,
προς έκδοσιν υπ'Αυτού αδείας εισόδου και παραμονής εις τον
Ιερόν ημών Τόπον. Η τοιαύτη έγκρισις εν συνεχεία υποβάλ-
λεται εις το Υπουργείον των Εξωτερικών διά τα περαιτέρω. .
Ο Εξοχώτατος πολιτικός Διοικητής Αγίου Ορους προς
ον κοινοποιείται η παρούσα παρακαλείται, όπως εποπτεύσει
διά την πιστήν εφαρμογήν ταύτης."

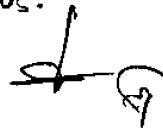
Κατά συνέπεια προς τ'άνωτέρω στο έγγραφο 13617/31/
12/20.7.93 Διοικητού του Αγ.Ορους προς το Υπουργείο Εξω-
τερικών επισημαίνεται, ότι η αναφερομένη στο ως άνω πρακτικό
διατύπωση, σε σχέση με την ενημέρωση του Οικουμενικού Πα-
τριαρχείου για τις εγκαταβιώσεις αλλοδαπών λαϊκών "διά τα
κατ'αυτό", ουδέν έτερο νόημα έχει ή την παροχή ή μη της
ευλογίας του Πατριαρχείου για την πρόσληψη ή μη των αλλο-
δαπών αυτών λαϊκών ως δοκίμων.

9. Το παραπάνω θέμα θεωρείται ήδη κρίσιμο, ενόψει
της αθρόας προσλήψεως, ως δοκίμων, ομοδόξων εκ των ανατο-
λικών χωρών, λαϊκών, μεταξύ των οποίων αναφέρονται δύο
Σκοπιανοί στην Ιερά Μονή Αγ.Γρηγορίου, εκατοντάδα Ρουμάνων
και απροσδιόριστος αριθμός Ρώσων, εισελθόντων αρχικώς για
4ήμερη προσκυνηματική επίσκεψη και εγκατασταθέντων ως
δοκίμων σε διάφορες μονές κατά τρόπον ώστε να τίθεται σε

κίνδυνο η εθνολογική σύνθεση Ιερών Μονών και αμιγούς έτι Ελληνικής εθνικής συνθέσεως. Το ζήτημα παρουσιάζει και πολιτικώς ιδιαίτερο ενδιαφέρον, από απόψεως διαμορφώσεως ενδιαφερόντων των κρατών προελεύσεως των εγκαταβιούντων στον ευαίσθητο χώρο της Ιεράς Κοινότητος μοναχών. Ενόψει δε του ανωτέρω πραγματικού, εξεταστέο τυγχάνει το νομοθετικό καθεστώς, που διέπει την θέση της Ελληνικής Πολιτείας και του Οικ. Πατριαρχείου επί των ως άνω ζητημάτων, ελέγχου των προσκυνηματικών επισκέψεων και εγκαταβιώσεων αλλοδαπών στο Άγιο Όρος.

10. Ναι μεν κατά τις προαναφερθείσες διατάξεις του Καταστατικού Χάρτου του Αγίου Όρους το διαμονητήριο αποτελεί πράξη της Ιεράς Επιστασίας, αφορώσα στην επίσκεψη των Μονών, της αυτοδιοικουμένης αυτής μοναστικής περιφέρειας. Κατά το Σύνταγμα, όμως, η περιφέρεια αυτή αποτελεί εν ταυτώ και Τμήμα της Επικρατείας της Ελληνικής Πολιτείας. Εί- ναι ως εκ τούτου αδιανόητο η Πολιτεία, να μην έχει λόγο για τον έλεγχο κυκλοφορούντων στο Τμήμα αυτό της Επικρα- τείας της αλλοδαπών, όπως και στην λοιπή Επικράτειά της, προπάντων μάλιστα όταν η διαμονή παρατείνεται και ιδίως όταν ο εισελθών εγκαθίσταται ως δόκιμος μοναχός επιλεγό- μενος προς τούτο υπό μίας των Μονών, εν όψει και του ότι, η εγγραφή του στο Μοναχολόγιο ως δοκίμου, συνεπάγεται κα- τά το Σύνταγμα την κτήση της Ελληνικής ιθαγενείας. Εξάλλου όχι μόνον η επίσκεψη Αρχιερέων ή άλλων ρασοφόρων των Ορθο- δόξων Εκκλησιών και η εγκαταβίωσή τους στο Άγιο Όρος απο- τελεί πνευματικό γεγονός, υποκείμενο κατά το Σύνταγμα στην εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, αλλά τουτ'αυτό θα πρέπει να θεωρηθεί ότι ισχύει και ως προς την επιλογή λαϊκών, προσερχομένων εξ' άλλων εκκλησιών, προς κουράν. Η διδόμενη όθεν τελευταίως υπό της Ιεράς Κοινότητος ερμη- νεία στον προαναφερθέντα όρο "διά τα καθ'αυτό" του προ- μνησθέντος Πατριαρχικού Συγγελίου δεν είναι ορθή και απο- τελεί παραβίαση των θεμελιωδών ως άνω ρυθμίσεων του Συ- ναγματος περί του καθεστώτος του Αγίου Όρους.

Η Έκτακτη Δισενιαυσία Ιερά Σύναξη, δεν έχει συμφώ-
νως προς το αρθρ. 6 του Ν.Δ/τος της 10.9.26 εξουσία εγκύ-
ρου ψηφίσεως κανονιστικών διατάξεων, θετουσών εκποδόν
την κατά το Σύνταγμα πνευματική εποπτεία του Οικουμενικού
Πατριαρχείου και την εξουσία της Ελληνικής Πολιτείας επί
θεμάτων δημοσίας τάξεως και ασφαλείας ως επίσης και τηρή-
σεως των Καθεστώτων του Αγίου Όρους, όσον αφορά στην
εγκατάβλωση αλλοδαπών, προερχομένων εξ ετέρων Ορθοδόξων
Εκκλησιών ή και αλλοδόξων προσχωρούντων στην Ορθοδοξία.

11. Η άποψη περί των ανωτέρω συνεπειών της πνευματικής επο-
πτείας του Οικουμενικού Πατριαρχείου επί του Αγίου Όρους, ως και
της εξουσίας της Πολιτείας προς έλεγχο, ενισχύεται και εκ της διατάξεως
του άρθρου 5 του Καταστατικού Χάρτου, που απαγορεύει σε ετεροδόξους
ή σχισματικούς την εγκαταβίωση ως επίσης του άρθρου 184 του αυτού
Χάρτου, που απαγορεύει, επί ποινή απελάσεως, κάθε προσηλυτιστική
και προπαγανδιστική ενέργεια ηθική, θρησκευτική, εκκλησιαστική, κοι-
νωνική, εθνικιστική και οιασδήποτε άλλης φύσεως, περιστάσεις που επι-
βάλλουν τον πνευματικόν έλεγχο του Πατριαρχείου και την παρέμβαση της
Κρατικής Εξουσίας στα πλαίσια της κυριαρχίας της Ελληνικής Πολιτείας.

Ε στοιχοῦντο
προς επι-
ταγήν του
Συντάγματος

12. Προς τις ως άνω απόψεις κλίνει σαφώς η υφισταμένη νομολογία
(ΣτΕ 2101/91 τμ. Δ), κατά την οποία η εγκαταβίωση σε Ιερά Μονή και η
κουρά Μοναχού, αποκτώντος έτσι την Ελληνική Ιθαγένεια "υπόκειται σε προηγου-
μένη" άδεια της Ελληνικής Πολιτείας, η οποία χορηγείται από τον Διοι-
κητή του Αγίου Όρους, έπειτα από υποβολή σχετικού αιτήματος εκ μέρους
του ενδιαφερομένου αλλοδαπού, η άδεια δ' αυτή απαιτείται προς τον σκο-
πό της διαφυλάξεως της δημοσίας τάξεως και ασφαλείας στην περιοχή του
Αγίου Όρους, και συνεπώς η τυχόν άρνηση χορηγήσεως τέτοιας άδειας πρέ-
πει να στηρίζεται, για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, στην επίκληση της
συνδρομής λόγων αναγομένων αποκλειστικώς στην προστασία της δημοσίας
τάξεως και ασφαλείας ... ''.

Κατά την αυτήν νομολογία "... περαιτέρω η κτήση της ιδιότητος
του Αγιορείτου Μοναχού διά της Κουράς, η οποία είναι πράξη θρησκευτικού
κατ' εξοχήν περιεχομένου, υπόκειται αποκλειστικώς στην προηγούμενη

έγκρισιν του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Τα ως άνω ζητήματα εξετάζονται υπό του Συμβουλίου της Επικρατείας εν σχέσει προς την απόκτηση ή μη εκ μέρους του αλλοδαπού ελληνικής ιθαγενείας, κατά το Σύνταγμα. Και ναι μεν, εκδηλώνεται πρόθεση της Ιεράς Κοινότητος να μη ζητεί ελληνικές ταυτότητες για τους εγκαταβιούντες, εφ' όσον δεν απεθεί ανέλεγκτος στην επιλογή των δοκίμων Μοναχών, πλην όμως τοιαύτο δικαίωμα δεν δύναται να της αναγνωρισθεί, καθ' όσον η Συνταγματική ρύθμιση δεν αφήνει ευχέρεια επιλογής στην Κοινότητα αυτή για την αποδοχή Μοναζόντων, μη κτωμένων την Ελληνικήν Ιθαγένειαν.

13. Εκ των ως άνω συνάγεται, ότι η Ελληνική Πολιτεία, διὰ των Οργάνων της, δύναται να εφαρμόσει και εντός της περιοχής του Αγίου Όρους, κάθε μέτρο, προβλεπόμενο υπό της κειμένης Ελληνικής Νομοθεσίας για τη μη νόμιμη διαμονή αλλοδαπών στην Επικράτειά της.

14. Ευνόητο είναι, ότι παραβίαση των Συνταγματικών ρυθμίσεων για την κυριαρχία του Ελληνικού Κράτους συνιστά και η αξίωση της Ιεράς Κοινότητος, να εκδίδει διαμονητήρια και δη ορισμένης χρονικής διάρκειας, για το εκ δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων προσωπικό του Κράτους, διὰ του σκοπού τούτο ασκεί την κυριαρχία του στην εν λόγω περιοχή.

15. Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων η Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους έχει τη γνώμη, ότι στην περιοχή του Αγίου Όρους εφαρμόζεται άνευ ετέρου, με μέριμνα των Κρατικών Αρχών, η νομοθεσία που αφορά στην παραμονή και διακίνηση αλλοδαπών εντός του Ελληνικού εδάφους, ότι διὰ την εγγραφή αλλοδαπών λαϊκών ως δοκίμων μοναχών ή την κοινή τους, απαιτείται ευλογία του Πατριαρχείου όπως και διὰ τους κληρικούς και εκ των προτέρων χορήγηση άδειας παραμονής υπό των Κρατικών Αρχών, εκδιδouμένης μετά από αιτήσή τους και δυναμένης να μη χορηγηθεί, εφ' όσον, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, συντρέχουν λόγοι δημοσίας τάξεως και ασφαλείας, ότι είναι αδιανόητος η έκδοση διαμονητηρίου της Ιεράς Επιστάσεως για το ασκούν την κυριαρχία του Ελληνικού Κράτους προσωπικόν αυτού, στο Άγιον Όρος και τέλος, ότι η λειτουργία γραφείου της Ιεράς Επιστάσεως στη Θεσσαλονίκη για τον έλεγχο της διακινήσεως των προσκηνηματικών επισκέψεων, μη προβλεπομένη υπό του Καταστατικού Χάρτου του Αγίου Όρους, συνιστά θέμα συνεννόησης μετά της εποπτευούσης Αρχής της Ελληνικής Πολιτείας, δυναμένης να επιτρέψει την θεσμοθέτηση τοιούτων κανονιστικών διατάξεων, εφ' όσον εξυπηρετούν την υπ' αυτού εποπτευόμενη δημοσία τάξη και ασφάλεια εν των Αγίω Όρει.

ΕΘΕΩΡΗΘΗ

Αθήναις τη 4-2-1994
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ν.Σ.Κ.

Ο Νομικός Σύμβουλος

Π. ΚΑΜΑΡΙΝΕΑΣ

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

